

**ELEMENTI I KRITERIJI VREDNOVANJA I OCJENJIVANJA
ŠKOLSKOG STRUČNOG VIJEĆA PROFESORA HRVATSKOG JEZIKA
U POMORSKOJ ŠKOLI, SPLIT**

ELEMENTI OCJENJIVANJA:

- 1. Književnost i lektira (književnost 2)**
- 2. Jezik**
- 3. Pisano izražavanje**
- 4. Usmeno izražavanje**

U nastavi Hrvatskoga jezika pratimo:

- a) **hrvatski jezik**: motiviranost, redovitost i rad; uočavanje jezičnih zakonitosti; obogaćivanje rječnika, razumijevanje jezičnih pojava i njihovu primjenu u svakodnevnom životu; povezivanje jezičnih pojmoveva i pojava; samostalno zaključivanje i suodnosne veze s drugim nastavnim područjima i predmetima,
- b) **književnost**: razumijevanje i uočavanje elemenata zadanih nastavnim programom, interpretaciju i aktualizaciju književnoga djela; razvijanje kulture čitanja, gledanja i slušanja umjetničkoga djelatnog raspravljanja, kritičkog mišljenja i uvažavanja različitih stavova i
- c) **jezično izražavanje**: način učenikova izražavanja, iznošenja činjenica, misli i stavova; poštivanje pravogоворне, pravopisne i gramatičke norme; motiviranost i sudjelovanje u radu, bogatstvo rječnika

SADRŽAJI OCJENJIVANJA

1. Književnost

- prepoznavanje tekstova, razdoblja i poetike hrvatske i svjetske književnosti
- prepoznavanje i razumijevanje književnopovijesnih obilježja književnih i neknjiževnih tekstova
- prepoznavanje i razumijevanje obilježja književnih rodova i vrsta; analiziranje i interpretiranje književnih tekstova; poznavanje njihova povijesnog razvoja
- prepoznavanje književnih razdoblja hrvatske i svjetske književnosti; prepoznavanje predstavnika i njihovih djela; razumijevanje specifičnosti stvaralaštva

Usmeni odgovori su najavljene ili nenajavljene provjere znanja i vještina iz određenog nastavnog sadržaja, a traju do 10 minuta. Jezične i govorne sposobnosti ne utječu na ocjenu iz znanja.

Element ocjenjivanja	Ocjena	Kriterij vrednovanja i ocjenjivanja
Književnost Književnost (lektira)	nedovoljan (1)	<p>Ne reproducira sadržaje određene ishodima učenja; slabog je predznanja; Ne razumije gradivo, ne izražava doživljaj djela i ne interpretira sadržaj teksta (djela); ne prepoznaje i ne imenuje osnovne književnoteorijske pojmove; ne prepoznaje književno povjesna obilježja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ne čita lektirna djela, ne piše lektirne zadatke; ne sudjeluje u obradi lektire
	dovoljan (2)	<p>Učenik poznaje samo neke sadržaje na razini prepoznavanja. Može prepoznati, imenovati, nabrojiti razdoblja, karakteristike književnih tekstova, smjestiti pisca u određeni period, prepoznati izražajno sredstvo, ali uz nastavnikovu pomoć.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Čitanje lektirnog djela u cijelosti; interpretacija i analiza uz nastavnikovu pomoć, loša izrada lektirnih zadataka, ne pokazuje interes za čitanje
	dobar (3)	<p>Učenik je usvojio nastavne sadržaje, ali slabije ih/djelomično primjenjuje. Može objasniti, izdvojiti, nastavne sadržaje. Učenik slabije raspravlja o nekim sadržajima, uglavnom točno tumači sadržaj književnog teksta; prepoznaje i definira osnovne pojmove; ulogu izražajnih sredstava u tekstu djelomično objašnjava; snalazi se u prepoznavanju književnopovjesnih razdoblja. Odgovara uz manju nastavnikovu pomoć</p> <ul style="list-style-type: none"> - Čitanje lektirnog djela u cijelosti; interpretira i analizira uz manju stručnu

		pomoć, lektirni zadatci prosječni
vrlo dobar (4)	<p>učenik je usvojio sadržaje i izlaže ih samostalno. Uči s razumijevanjem i svjesno usvaja zadano. Prepozna i objašnjava vrste književnih tekstova, razvrstava književnopovijesne činjenice. samostalno interpretira književni tekst gotovo u potpunosti; samostalno oblikuje zaključke; primjenjuje citate i objašnjava ulogu izražajnih sredstava u tekstu; razlikuje poetike i estetike pojedinih književnih razdoblja. Aktivan u nastavnom procesu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Čitanje lektirnog djela u cijelosti; razvijanje interpretativne, prosudbene sposobnosti; lektirni zadatci na relativno visokoj razini 	
odličan (5)	<p>Učenik obrazlaže, primjenjuje, dokazuje. S lakoćom usvaja i povezuje nove sadržaje, vlada materijom i povezuje sadržaje, u potpunosti razumije pitanja, slobodan je u izricanju misli; potpuno razumije i usvaja književnoteorijske pojmove; samostalno interpretira tekst; razlikuje i uspoređuje različite poetike u određenim književnim razdobljima; ima razvijene prosudbene sposobnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Čitanje lektirnog djela u cijelosti; samostalna interpretacija i analiza; kvalitetna argumentacija svojih stavova; aktualizacija; razvijene prosudbene sposobnosti; lektirni zadatci iscrpno prikazani 	

2. Jezik

- poznavanje i primjena standardnojezične norme (gramatike, pravopisne, pravogovorne, stilističke i leksičke) u pismu i govoru
- poznavanje i razumijevanje jezikoslovnih pojmovi koji se odnose na gradivo propisano nastavnim planom i programom
- primjena teoretskih postavki na zadatcima
- poznavanje povijesnog razvoja hrvatskoga jezika

Element ocjenjivanja		
	Ocjena	Kriterij vrednovanja i ocjenjivanja
Jezik	nedovoljan (1)	Ne prepoznaje najosnovnije jezične sadržaje; u pisanoj provjeri znanja ne postiže ni 50% riješenosti, u pravopisnom diktatu ima više od 14 pogrešaka
	dovoljan (2)	Prepoznaje najosnovnije jezične sadržaje bez razumijevanja, njihova primjena u praksi jedino uz pomoć nastavnika; u pisanoj provjeri znanja postiže 50% - 62,5% riješenosti; u pravopisnom diktatu ima više od 11 do 13 pogrešaka.
	dobar (3)	Prepoznaje jezične sadržaje uz mogućnost njihove primjene u praksi; sposobnost jezikoslovnoga razmišljanja su na prosječnoj razini; rijetko uočava svoje i tuđe pogreške; u pisanoj provjeri znanja postiže 63% - 75,5 % riješenosti; u pravopisnom diktatu ima 7 do 10 pogrešaka
	vrlo dobar (4)	Gotovo u potpunosti razumije i usvaja jezične sadržaje te ih uspješno primjenjuje u rješavanju zadataka; uočava i ispravlja svoje greške, ali i tuđe u pisanom obliku; samostalno rješava jezične zadatke; u pisanoj provjeri znanja postiže 76% - 88,5% riješenosti; u pravopisnom diktatu ima 4 do 6 pogrešaka
	odličan (5)	Jezične sadržaje usvaja u potpunosti; samostalno ih primjenjuje u praksi i samostalno rješava jezične zadatke; samostalno izvodi pravila te rješava

		jezine vježbe; razlikuje bitno od nebitnog; uočava i ispravlja svoje i tuđe pogreške; primjenjuje stečena znanja u jezičnoj komunikaciji; u pisanoj provjeri znanja postiže 89% - 100% rješenosti; u pravopisnom diktatu ima do 3 pogreške.
--	--	---

3. Pisano izražavanje

- poznavati jezične zakonitosti i služiti se pravilnim gramatičko-pravopisnim oblicima
- usvajati nove riječi i izraze – razvijati aktivni rječnik
- misli oblikovati pravilnim i lijepim rečenicama
- rečenice skladno povezivati i naučiti sastavljati veće logičke cjeline
- pisati po planu – služiti se svim vrstama planova te ih samostalno praviti
- naučiti lijepo iznositi sadržaje koje su osobno doživjeli
- pisati i sastavljati sadržaje na osnovi maště
- služiti se svim oblicima poslovnih i informativnih sastavaka te ih osposobiti za poslovno pismeno kontaktiranje
- slobodno i samostalno pisati na osnovi zadane teme (interpretativni, usporedni ili raščlambeni esej)
- razviti kod učenika osjećaj i smisao za točnost
- razviti kritički odnos prema vlastitim pismenim radovima – uočavati nedostatke, ispravljali pogreške itd.

Pisani radovi su: školske i domaće zadaće različitih žanrova zadanih nastavnim planom i programom. Školska zadaća je prethodno najavljena i planirana pisana provjera znanja i vještina na zadanu temu. Školska se zadaća vrjednuje pa ocjenjuje. Vrjednuju se: ostvarenost teme, kompozicija sastavka, ostvarenost žanra, originalnost, povezanost rečenica, bogatstvo rječnika i stila, gramatička i pravopisna točnost, čitljivost i urednost, razvidna struktura teksta.

NAPOMENA

pisani uradak se ne vrednuje kada:

- a) nije napisan
- b) napisan je velikim tiskanim slovima
- c) potpuno je nečitak

Vrednovanje školske zadaće za prvi razred:

1. ostvarenost teme:

- nije ostvarena (0)
- djelomično (1)
- u potpunosti (2)

2. kompozicija sastava:

- nema kompozicije i nesređeno izlaganje (0)
- nedostaje jedan kompozicijski dio (1)
- potpuno ostvarena kompozicija (2)

3. tekst:

- rečenice nisu smislene niti povezane (0)
- rečenice su smislene i djelomično povezane (1)
- rečenice su povezane i smislene (2)

4. rječnik i stil:

- siromašan rječnik, stil nesređen (0)
- površnost u izražavanju (1)
- bogat rječnik, punoča izraza (2)

5. gramatička točnost:

- uglavnom netočnost (0)
- pretežna točnost (1)
- potpuna točnost u oblikovanju rečenica (2)

6. pravopisna točnost:

- ne poznaje pravila pravopisne norme (0)
- pretežno poznavanje pravopisne norme (1)
- potpuno poznavanje pravopisne norme (2)

7. urednost:

- nije ostvarena (0)
- djelomično ostvarena (1)
- u potpunosti ostvarena (2)

Bodovanje školske zadaće

9 - 10 = dovoljan (2)

11 – 12 = dobar (3)

13 -14 = vrlo dobar (4)

15 – 16 = odličan (5)

Pisano izražavanje	Sljedećim opisnicima i bodovnim kriterijem vrednuju se oblici pisanog izražavanja - esej	
Sadržaj i kompozicija	Bodovi	Opisnici
Sadržaj	2	Tekst sadrži osobne misli, stavove i zaključke. Misli su sredene. Tvrđnje su argumentirane
	1	Misli, stavovi i zaključci su djelomično prisutni. Sve tvrdnje nisu dokazane.
	0	U tekstu ne postoje potrebne sastavnice. Misli su nesređene, a tvrdnje nisu dokazane
Kompozicija	2	Zastupljeni su svi dijelovi kompozicije te su logički povezani.
	1	Nedostaje jedan dio kompozicije; kompozicijski dijelovi nisu logički povezani
	0	Nema kompozicije. Izlaganje je nesređeno. Tekst nije cjelovit.
Ostvarenost teme	1	Tema je ostvarena i sadržaj se odnosi na zadanu temu.
	0	Tema nije ostvarena niti se njezin sadržaj odnosi na zadanu temu
Jezik i stil		
Rječnik i stil	2	Rječnik i uporaba riječi prilagođeni su vrsti teksta. Skladno izražavanje, jasno oblikovanje misli te funkcionalna uporaba riječi
	1	Rječnik je razvijen ali nedostaje sređenost u izražavanju. Rečenice su smislene i uglavnom povezane.
	0	Rječnik i uporaba riječi nisu prilagođeni vrsti teksta. Pretežno nefunkcionalna uporaba riječi
Gramatička točnost	2	Usvojenost gramatičke norme na razini je učeničke dobi.
	1	Postoje manja odstupanja od gramatičke forme na razini učeničke dobi
	0	Ne postoji usvojenost gramatičke forme na razini učeničke dobi
Pravopisna točnost	2	Utvrđuje se potpuna točnost u primjeni pravopisnih pravila.
	1	Utvrđuje se pretežna točnost u primjeni pravopisnih pravila.
	0	.utvrđuje se potpina ili pretežna netočnost u primjeni pravopisnih pravila.
Izgled		
Razvidnost kompozicije	2	Razvidni kompozicijski dijelovi teksta u skladu su s kompozicijom
	1	Razvidni kompozicijski dijelovi teksta pretežno su u skladu s kompozicijom

	0	Nisu razvidni kompozicijski dijelovi teksta
Slojni sustav (urednost i čitljivost)	2	Rukopis je čitak. Tekst je uredan.
	1	Rukopis je čitak, ali slova nisu pravilno oblikovana. Tekst je pretežno uredan.
	0	Rukopis nije čitak. Tekst je neuredan.
Ukupan broj bodova 16	dovoljan (2)	9 – 10 bodova
	dobar (3)	11- 12 bodova
	vrlo dobar (4)	13- 14 bodova
	odličan (5)	15 – 16 bodova

Usmeno izražavanje obuhvaća:

- čitanje
- naglasak
- pripovijedanje
- prepričavanje
- pričanje
- opisivanje
- dramatizacija
- tumačenje
- raspravljanje
- diskusiju

odličan (5)

- ♫ pravilno izgovara glasove i naglašava riječi
- ♫ čita tečno i izražajno, intonacijski oblikuje izgovornu cjelinu
- ♫ u potpunosti razumije pročitano
- ♫ s lakoćom samostalno priča, prepričava i opisuje
- ♫ u potpunosti i s razumijevanjem usvaja gradivo
- ♫ znanje primjenjuje samostalno i bez pogreške
- ♫ logički zaključuje i povezuje sadržaje
- ♫ odgovara brzo i sigurno
- ♫ izražava se potpuno i cjelovito, ima razvijen rječnik □ služi se standardnim jezikom
- ♫ rado priprema govorne vježbe i kvalitetno ih izvodi

- ❖ u usmenim raspravama argumentirano brani svoje teze pokazujući toleranciju
- ❖ prema sugovornicima
- ❖ pjesničke tekstove izgovara izražajno služeći se uspješno govornim vrjednotama

vrlo dobar (4)

- čita tečno i izražajno s rijetkim pogreškama
- razumije pročitano
- samostalno izlaže sadržaj pričanjem, prepričavanjem i opisivanjem
- znanje je usvojeno potpuno ili gotovo potpuno
- samostalno primjenjuje usvojeno znanje uz manje pogreške
- uglavnom logički zaključuje i povezuje sadržaje
- uglavnom se služi standardnim jezikom
- aktivan u raspravama, brani svoje teze, uvažava sugovornike

dobar (3)

- ❖ u čitanju često grijesi, netočno pročitane riječi ne ispravlja
- ❖ pročitano djelomično razumije
- ❖ usmeni izraz nije uvijek jezgrovit i izražajan, zbog oskudnijeg rječnika teško nalazi
- ❖ riječi za izražavanje svojih misli
- ❖ neki su sadržaji usvojeni mehanički, bez potpunog razumijevanja
- ❖ djelomično se služi standardnim jezikom, ima osrednje razvijen rječnik
- ❖ ponekad se izražava necjelovito i nepotpuno
- ❖ teško se uključuje u usmene rasprave
- ❖ pri izgovaranju književnih tekstova napamet ili izražajnom čitanju ne ostvaruje
- ❖ većinu govornih vrjednota

dovoljan (2)

- slabo razvijena tehnika čitanja
- često grijesi u izgovoru glasova i naglašavanju riječi
- minimalno usvojeno znanje
- mehaničko učenje, uglavnom bez razumijevanja
- izražavanje je nepotpuno i necjelovito, često nepovezano i nerazumljivo s pogreškama
- djelomično se služi standardnim jezikom, rječnik je siromašan
- ne uključuje se u usmene rasprave, nepripremljen je
- ne uči zadane tekstove napamet i ne čita ih izražajno

nedovoljan (1)

- nepravilno izgovara riječi
- čita sporo, bez razumijevanja
- izražavanje je nepotpuno, necjelovito i s pogreškama
- ni uz učiteljevu pomoć (potpitana kao podsjetnik ili objašnjenje) nije u stanju
- rješiti zadano i pokazati znanje
- ne sudjeluje u pričanju, prepričavanju i opisivanju

- ne priprema zadane govorne vježbe
- djelomično se služi standardnim jezikom, rječnik je siromašan

TESTOVI

Testovi su prethodno najavljene i planirane pisane provjere znanja i vještina. Test je pouzdan, jasan i mjerljiv. Testovi mogu biti zadaci objektivnog tipa (iz područja hrvatskoga jezika) i pisane provjere interpretacije umjetničkog djela. Provjere interpretacije moraju prije ocjenjivanja biti vrjednovane bodovima (pravopisna i gramatička točnost, kompozicija, odgovor na postavljena pitanja/zadatke/upute). Testovi iz književnosti/medijske kulture mogu biti sastavljeni i kao kombinacija pitanja objektivnoga tipa i pitanja koja trebaju biti vrjednovana.

Iako postoje različite metode bodovanja za testove sastavljeni od zadataka objektivnog tipa, predlaže se:

- a) da svaki element koji se testira nosi jedan bod i
- b) da se unaprijed zadaju bodovi za ocjene od nedovoljan do odličan.

Raspon za svaku ocjenu je jednak (12,5%):

POSTOTAK	0 - 50	50 - 62,5	62,5 -75	75 -87,5	87,5 -1000
OCJENA	1	2	3	4	5

Primjer pretvaranja bodova u ocjene

32 boda	40 bodova	80 bodova
0 – 16 = nedovoljan	0 – 20 = nedovoljan	0 – 40 = nedovoljan
17 – 20 = dovoljan	21 – 25 = dovoljan	41 – 50 = dovoljan
21 – 24 = dobar	26 – 30 = dobar	51 – 60 = dobar
25 – 28 = vrlo dobar	31 – 35 = vrlo dobar	61 – 70 = vrlo dobar
29 – 32 = odličan	36 – 40 = odličan	71 – 80 = odličan

IZVORI:

1. L.G. Belina; S. Listeš: *Opisnici za jezično izražavanje*, Alfa, Zagreb, 2016.
2. S. Listeš: *Prijedlog mjerila vrednovanja u nastavi hrvatskog jezika*
3. E. Nimac: *Primjer Obrazovnih postignuća za temu „Bloomova taksonomija“*
4. K. Visinko: *Jezično izražavanje u nastavi Hrvatskoga jezika*, ŠK, Zagreb, 2010.

Za Aktiv priredila: Z. Blaslov, prof.savjetnik

U Splitu, 24. Rujna 2015.